

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Навчально-науковий інститут філології
Кафедра української філології для іноземних громадян

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФАХОВА УКРАЇНСЬКА МОВА»

для студентів

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітня програма
вид дисципліни

10 «Природничі науки»
104 «Фізика та астрономія»
бакалавр
«Фізика та астрономія»
основна *OK & P*

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2022/2023
Семестр	сьомий
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладач: кандидат філологічних наук, доцент Шевченко Мирослава Вікторівна

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.

КИЇВ – 2022

Розробник:

Шевченко Мирослава Вікторівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української філології для іноземних громадян

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри української філології для іноземних громадян (Світлана Дерба)

Протокол № 1 від «31» серпня 2022р.

Схвалено науково-методичною комісією Навчально-наукового інституту філології

Протокол від «14» вересня 2022 року № 2

Голова науково-методичної комісії (Оксана Зубань)

Схвалено науково-методичною комісією фізичного факультету

Протокол від «16» вересня 2022 року № 12

Голова науково-методичної комісії (Олег Оліх)

Мета дисципліни – формування в іноземних студентів українськомовної комунікативної, професійної та загальноосвітньої компетенцій унаслідок набуття ними комунікативного досвіду, який стане визначальним для професійної майстерності та конкурентоздатності сучасного фахівця-фізика та передбачатиме здатність до інтелектуалізованого спілкування у колі фахівців.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

Володіння українською мовою на рівні, достатньому для слухання лекцій та створення власних розгорнутих висловлювань.

3. Анотація навчальної дисципліни.

«Українська мова у професійній сфері» є обов'язковою дисципліною для іноземних студентів, що навчаються за спеціальністю «Фізика та астрономія». Її предметом є фахова українська мова. Дисципліна передбачає ознайомлення студентів з національною та літературною мовою, мовним законодавством України, історією виникнення та формування особливого різновиду літературної мови – мови спеціального призначення, її функціями, структурою, складом, систематизацію та поглиблення знань у галузі професійної лексики та термінологічного словотворення, удосконалення мовленнєвих навичок та вмій публічного діалогу за темами спеціальності, що в підсумку повинно забезпечити дієве використання мови, що вивчається, у професійному середовищі.

4. Завдання (навчальні цілі):

1. Сприяти формуванню загальних компетентностей фізика-бакалавра: **ЗК02.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; **ЗК06.** Навички міжособистісної взаємодії; **ЗК12.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; **ЗК13.** Здатність спілкуватися іноземною мовою.

2. Добирати професійну лексику, розумітися на способах сучасного термінотворення, доречно варіювати реєстр спілкування (офіційна мова науки – некодифікована мова практики); вести дискусію, полемізувати в науковому (професійному) соціумі; свідомо володіти мовним матеріалом як предметом майбутньої спеціальності, ефективно спілкуватися українською мовою з фахівцями на професійні теми тощо.

5. Результати навчання за дисципліною

Код	Результати навчання	Форми викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
1. Знання:				
1.1.	Знати ознаки національної та літературної мови, мовні норми, мовне законодавство та мовну політику в Україні.	<i>Лекції, самостійна робота</i>	<i>Усна відповідь, МКР, іспит</i>	5
1.2	Знати загальні особливості фахової української мови, її функції, структуру, склад.		<i>Усна відповідь, МКР, іспит</i>	5
1.3	Розуміти мовні особливості терміна, знати моделі термінологічного словотворення та сучасні тенденції упорядкування терміносистем.		<i>Усна відповідь, письмове домашнє завдання, МКР, іспит</i>	10
1.4	Знати структуру та мовні особливості наукового та науково-популярного письмового твору.		<i>Усна відповідь, МКР, іспит</i>	10
1.5	Знати основні жанри публічного дискусійного мовлення та їх диференційні ознаки.			10
2. Уміння:				
2.1	Володіти термінологією спеціальності.	<i>Лекції, самостійна робота</i>	<i>Усна відповідь, письмове домашнє завдання, МКР, іспит</i>	10
2.2	Користуватися термінологічними словниками.			10
2.3	Брати участь у професійному діалозі, розрізняти його жанри (дискусія, полеміка) та реєстр спілкування (кодифікована мова науки, неофіційне спілкування фахівців).	<i>Лекції, самостійна робота</i>	<i>Участь у дискусії, МКР, іспит</i>	10
2.4	Вміти спілкуватися з неспеціалістами на професійні теми.			10
3. Комунікація:				
3.1	Демонструвати здатність до науково-професійної комунікації мовою навчання (українською).	<i>Лекції, самостійна робота</i>	<i>Усна відповідь, участь у дискусії</i>	10
4. Автономність та відповідальність:				
4.1	Самостійно приймати рішення практичного характеру і нести за них повну відповідальність.	<i>Лекції, самостійна робота</i>	<i>Усна відповідь, участь у дискусії, МКР</i>	10

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

РНД (код) ПРН (назва)	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	4.1
	ПРН12. Вміти представляти одержані наукові результати, брати участь у дискусіях стосовно змісту і результатів власного наукового дослідження.						+	+	+	+	+
ПРН18. Володіти державною та іноземною мовами на рівні, достатньому для усного і письмового професійного спілкування та презентації результатів власних досліджень.	+	+	+	+	+					+	

7. Схема формування оцінки

7.1. Форми оцінювання навчання студентів:

- семестрове оцінювання

Навчальна дисципліна складається з трьох змістових модулів. Форми поточного та модульного контролю із зазначенням оцінюваних результатів навчання (РН) та максимальну /мінімальну кількість балів при оцінюванні наведено в таблиці:

Форми контролю, РН, кількість	ЗМ 1 (max. / min.)		ЗМ 2 (max. / min.)		ЗМ 3 (max./min.)		Разом (max./min.)	
	Усна відповідь та участь у дискусії: всі РН	5	3	5	3	5	3	
Письмові домашні завдання: РН 1.3, 2.1, 2.2	5	3	5	3	5	3		
Модульна контрольна робота 1: РН 1.1, 1.2, 4.1	10	6						
Модульна контрольна робота 2: РН 1.5, 2.3, 3.1, 4.1			10	6				
Модульна контрольна робота 3: РН 1.3, 1.4, 2.1, 2.3, 2.4, 3.1					10	6		
Бали: max./min.	20	12	20	12	20	12	60	36

Критерії оцінювання:

1. Усна відповідь:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу;

4 бали – студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його

викладає, проте бракує аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу; у відповіді трапляються несуттєві неточності;

3 бали – загалом володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, має у відповіді суттєві неточності;

1-2 бали – володіє матеріалом слабо, фрагментарно та поверхово його викладає, не розкриває зміст поставлених питань, має суттєві помилки у відповіді.

2. Участь у дискусії:

5 балів – студент бере активну участь у дискусії, переконливо аргументує власну позицію, демонструє глибоке розуміння термінологічних та інших проблем.

4-3 бали – студент загалом активно бере участь у дискусії, але не завжди може обґрунтувати власну позицію.

1-2 бали – студент намагається брати участь у дискусії та обговоренні, проте висловлені міркування демонструють поверховість знань або помилкове розуміння проблеми.

3. Письмове домашнє завдання:

5-4 бали – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, відповідає за достовірність.

3 бали – студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеної роботи; можливі несуттєві неточності.

1-2 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань; демонструє несамостійність у виконанні завдань.

4. Модульна контрольна робота:

10-9 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати;

8-7 бали – студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, розкриває зміст поставленого завдання, можливі несуттєві неточності;

6 бали – у цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності;

1-5 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань; має суттєві помилки в роботі; демонструє несамостійність у виконанні завдань.

- підсумкове оцінювання

Підсумкове оцінювання проводиться у формі письмового іспиту. Максимальна кількість балів на іспиті – 40, мінімальна кількість балів, які додаються до семестрових, – 24 бали (60% максимальної кількості балів).

40-35 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, відповідає за

достовірність.

34-29 бали – студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов’язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеної роботи; можливі несуттєві неточності.

28-24 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань; демонструє несамостійність у виконанні завдань.

7.2. Організація оцінювання

У курсі передбачено три змістових модулі. Оцінювання теоретичних знань та вмінь фахового письмового та усного мовлення відбувається систематично, упродовж семестру, відповідно до тематичного плану лекцій. У кінці кожного модуля проводяться модульні контрольні роботи (загалом 3) з практичними завданнями на знання особливостей фахового мовлення (МКР 1), на володіння термінологією (МКР 2), на вміння публічного дискусійного мовлення за темою спеціальності (МКР 2). Під час підсумкового оцінювання (іспиту) перевіряються всі РН.

Для студентів, які набрали сумарно менше балів, ніж критично-розрахунковий мінімум – 36 балів, для проходження іспиту необхідно скласти матеріал за темами, за якими виникла заборгованість, у вигляді написання модульних контрольних робіт, виконання самостійних завдань (письмових – з реферування наукового та науково-популярного текстів, усних – з демонстрування навичок дискусійного мовлення). Студенти повинні скласти заборгованість за тиждень до початку екзаменаційної сесії. Рекомендований мінімум для допуску до іспиту – 36 балів.

7.3. Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план практичних занять

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план практичних занять

№ п/ п	Назва теми	Кількість годин	
		лекції	самостійна робота
<i>Змістовий модуль 1</i>			
1	Мова як соціальне явище, її місце й роль у житті суспільства. Структура і функції мови. Мовне законодавство та мовна політика в Україні. Українська національна та літературна мова. Ознаки літературної мови. Норми української літературної мови.	4	10
2	Функціональні стилі української мови та сфера їх застосування. Основні ознаки. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового і розмовного стилів.	2	10
3	Мова спілкування професіоналів (спеціальна мова, мова для спеціальних цілей): передумови виникнення, етапи формування на українській мовній основі, функціональне навантаження, тематична різноманітність.	2	5
4	Спеціальна мова як поліструктурна система: мова науки (книжно-писемна форма), мова практики (професійна розмовна мова), мова реклами (розподільна мова).	4	5
	МКР 1	2	
<i>Змістовий модуль 2</i>			
5	Термінологія як фактор, що інтегрує єдиний професійно-орієнтований інформаційний простір. Загальнонаукова і вузькоспеціальна термінологія. Особливості термінів галузі фізики. Міжнаукова омонімія.	4	10
6	Проблема визначення терміна; дефініція; терміноід. Шляхи термінологізації та детермінологізації. Вимоги до терміна.	2	5
7.	Структура термінів (словотворчі типи). Інтернаціоналізація як спосіб стандартизації термінології на міжмовному рівні в аспекті міжнародних наукових контактів і співробітництва в професійній сфері. Запозичені та власне українські терміни.	4	5
	МКР 2	2	
<i>Змістовий модуль 3</i>			
8	Дискусія та полеміка як жанри усного науково-професійного дискурсу. Публічність і націленість на досягнення компромісу в дискусії. Полемічні стратегії.	4	10
9	Презентація як візуальна форма наукової комунікації. Синергія графічної, звукової, відео та текстової інформації.	4	10
10	Бакалаврська робота як письмова форма презентації	4	10

результатів дослідження. Мовні/мовленнєві стандарти-кліше як орієнтири для структурування наукової інформації. Вимоги до оформлення цитат, бібліографії.		
<i>МКР 3</i>	2	
<i>ВСЬОГО</i>	40	80

Загальний обсяг – 120 год., в тому числі:
лекції – 40 год.,
самостійна робота – 80 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Вакуленко М. О. Словник фізичних термінів-синонімів : близько 5000 синонімічних рядів / М. О. Вакуленко, О. В. Вакуленко. – К. : ВПЦ "Київський університет", 2017. – 191 с. Режим доступу: https://dntb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/Slovnyk_fizychnykh_terminiv-synonimiv_2017_Vakulenyky.pdf
2. Вакуленко М.О., Вакуленко О.В. Фізичний тлумачний словник. Режим доступу: <https://ddpu.edu.ua/fizmatzbirnyk/slovniky/sl11.pdf>
3. Єрмоленко С.Я., Бирик С.П., Коць Т.А. та ін. Літературна норма і мовна практика. К. - Ніжин, 2013. Режим доступу: <http://www1.nas.gov.ua/.../literaturna-norma-i-movna-praktyka>
4. Колоїз Ж. В. Науковий стиль української мови : [практикум]. Кривий Ріг : КДПУ, 2018. 132 с.
5. Сусліков Л.М., Студентяк І.П. Презентація наукових результатів : електронний посібник. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2020. 249 сл. Режим доступу:
6. Українська мова (за професійним спрямуванням): навч посібник-практикум. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020. 324 с.
7. Український правопис. Київ: Наукова думка, 2019. 392 с.
8. Черемська О. С. Українська мова за професійним спрямуванням: навч.-практ. посібник. Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 170 с.
9. Шевчук С.В., Клименко І.В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. 5-те вид., виправ. і доповнен. К.: Алерта, 2019. 640 с.

Додаткові:

10. Бирик С. П. Культура усного спонтанного наукового висловлення: кореляція стилєвих мовомисленнєвих компонентів. Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Серія: Філологічні науки. 2013. Кн. 2. С. 37-43. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzfn_2013_2_7
11. Бирик С.П. Культура наукової мови. Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/.../123456789/37170/35-Bybyk2.pdf...>
12. Тимкова В.А. Українська мова в науці: навчальний посібник / В.А. Тимкова. Вінниця: ВВ ВНАУ, 2018. 212 с. Режим доступу: <https://ir.vtei.edu.ua/g.php?fname=25558.pdf>